

Sygn. akt V CSK 222/21

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z wniosku G. D.
przy uczestnictwie T. S.A. w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 1 października 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 240 (dwieście czterdzieści 00/00) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

W złożonej skardze kasacyjnej skarżąca wnioskodawczyni G. D. powołała się na istotne zagadnienia prawne dotyczące wykładni decyzji administracyjnej wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz. U. z 1974 r. nr 10, poz. 64 ze zm., dalej - „u.z.t.w.n.”). Wskazała również na potrzebę wykładni przepisów prawnych w zakresie dopuszczalności doliczenia przez przedsiębiorcę przesyłowego do okresu posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności czasu posiadania przez poprzedników prawnych sprzed dnia 1 lutego 1989 r.

Przyczyna kasacyjna w postaci istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych kierunków interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

W orzecznictwie przyjęto, że wykonywanie uprawnień w zakresie wynikającym z decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 u.z.t.w.n. nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68). W motywach tej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że decyzja wydana na

podstawie art. 35 ust. 1 u.z.t.w.n. jest aktem kształtującym treść prawa własności zgodnie z art. 140 k.c. i prowadzi do trwałego ograniczenia jego treści, sprawiając, że właściciel ma obowiązek znoszenia stanu faktycznego ukształtowanego przebiegiem urządzeń przez strefę, w której było lub mogło być wykonywane jego prawo. Treść uprawnień wynikających z tej decyzji jest zarazem zbliżona do tych, które są właściwe służebności określonej jako służebność przesyłowa.

Stanowisko to zostało zaaprobowane w licznych późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego i można je uznać za utrwalone (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2017 r., II CSK 205/16, niepubl., i z dnia 25 maja 2018 r., I CSK 448/17, niepubl.). To jednak, czy konkretna decyzja administracyjna wydana na podstawie powołanych wcześniej przepisów, z uwzględnieniem jej treści, stanowi podstawę do korzystania z konkretnej nieruchomości i w jakim zakresie, nie może stanowić materii zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., lecz wymaga wszechstronnej oceny okoliczności konkretnej sprawy, z uwzględnieniem treści wydanej decyzji. Stawiając pytanie, czy na mocy decyzji, w której treści zawarto uprawnienie do przeprowadzenia remontu kapitałnego, możliwe jest uzyskanie uprawnienia odpowiadającego służebności przesyłu lub służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, skarżąca zmierzała zatem w istocie do weryfikacji oceny prawnej wyrażonej w tym zakresie przez Sądy *meriti*, co zapoznaje sens przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Wymagań określonych w powołanym przepisie nie spełniało również pytanie o możliwość stosowania art. 65 § 1 w związku z art. 65¹ k.c. do wykładni decyzji administracyjnej wywołującej skutki w sferze prawa cywilnego. Sąd Okręgowy nie powołał się na ów przepis, a we wniosku nie wyjaśniono, jakie znaczenie kwestia ta miałaby mieć dla wyniku postępowania kasacyjnego, jak również, z jakich przyczyn do jej rozstrzygnięcia nie jest wystarczający dotychczasowy, szeroki, dorobek orzecznictwa i piśmiennictwa wypracowany na tle art. 65 § 1 k.c. Z wniosku nie wynikało także, dlaczego powołaną kwestię należy uznać za „istotną” z punktu widzenia ponadindywidualnych zadań realizowanych przez skargę kasacyjną, zważywszy, że argument co do jej związku z dyskusyjnym zagadnieniem mocy

wiążącej decyzji administracyjnych w postępowaniu cywilnym nie został w ogóle rozwinięty.

Ubocznie jedynie należało zważyć, że mając na względzie przedmiotowy i podmiotowy zakres zastosowania kodeksu cywilnego (art. 1 k.c.), ewentualne odwołanie się w rozważanym zakresie do art. 65 § 1 lub art. 65¹ k.c. musiałoby zakładać sięgnięcie do *analogii legis*, a co za tym idzie, uprzednie stwierdzenie istnienia konstrukcyjnych warunków dopuszczalności wnioskowania z analogii, co pominięto we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z wniosku nie wynikało również, aby w sprawie rozstrzygniętej zaskarżonym postanowieniem wystąpiła przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wymaga ona wykazania, że oznaczony przepis prawa lub zespół przepisów prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

We wniosku nie oznaczono konkretnych przepisów, wobec których - zdaniem skarżącej - konieczna miałaby okazać się interpretacja ze strony Sądu Najwyższego. Za wystarczające trzeba tym samym uznać stwierdzenie, że problem dopuszczalności zaliczania władania nieruchomością w zakresie służebności przesyłu przed dniem 1 lutego 1989 r. do okresu posiadania wymaganego do nabycia służebności przez zasiedzenie przez przedsiębiorstwo państwowe albo przez następcę prawnego takiego przedsiębiorstwa był przedmiotem licznych rozstrzygnięć Sądu Najwyższego, w których zaakceptowano możliwość takiego doliczenia, bez względu na rozbieżność poglądów co do tego, czy przed dniem 1 lutego 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe mogło być uznane za posiadacza służebności odpowiadającej służebności przesyłu, czy też za posiadacza należało uznać Skarb Państwa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r., V CSK 167/13, niepubl., z dnia 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, niepubl. i z dnia 14 grudnia 2018 r., I CSK 693/17, niepubl. oraz powołane w

nich dalsze orzecznictwo). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawierał argumentów, które przekonywałyby o potrzebie kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przypominając, że Sąd Najwyższy bada na tym etapie wyłącznie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie, nie wnikając w ocenę zasadności podstaw kasacyjnych.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw